

Jolanta Domańska

Proszkowa, st. 1, gm. Wołów, woj.
wrocławskie, AZP 74-26/62

Informator Archeologiczny : badania 29, 56-57

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W wyposażeniu 1/5 grobów odnotowano obecność wyrobów metalowych — brązowych i żelaznych. Wśród zabytków brązowych najczęściej spotykano ozdoby: małe obręcze, niekiedy z lekkim tortowaniem, oraz tzw. skręty z drutu lub cienkiej taśmy. W pojedynczych egzemplarzach wystąpiły szpile i brzytwy. Wyroby żelazne były w większości zachowane we fragmentach i mocno skorodowane. Z lepiej zachowanych wymienić można szpile oraz brzytwy lub noże.

Ceramika cechuje się małym zróżnicowaniem form. Wśród waz, których odkryto najwięcej, najczęściej spotykanym typem są naczynia z mniej lub bardziej zaokrąglonym załomem części środkowej i niewyodrębnioną partią górną.

Z innych zabytków ruchomych wymienić należy sporą liczbę wyrobów krzemiennych, w większości odłupków, przeważnie bardzo drobnych.

Przebadane groby zlokalizowane były w strefie młodszej cmentarzyska, którą łączyć można z późną (III) fazą grupy tarnobrzeskiej, przypadającą na wczesną epokę żelaza.

Parzeń, st. 1, gm. Brudzeń Duży, woj. plockie — patrz: wczesne średniowiecze

**Podłęże, st. 4
gm. Niepołomice, woj. krakow-
skie
AZP 103-58/38**

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Badania prowadził K. Reguła. Finansowane przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Piąty sezon badań. Cmentarzysko ciepłopalne, bezpopielnicowe, kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza.

Prowadzono dalsze prace poszukiwawcze w obrębie cmentarzyska, na powierzchni 50 m², do głębokości 140 cm poniżej poziomu gruntu. W partii północnej uchwycony został zasięg cmentarzyska, natomiast w części południowej pojawiają się dalsze pochówki jamowe. Nie jest również znana jego granica wschodnia i zachodnia. Pod 30-centymetrowym humusem wystąpiła 40-centymetrowej grubości warstwa kulturowa, która zawierała neolityczne materiały krzemienne, drobne ułamki z naczyń kultury łużyckiej i wczesnośredniowiecznych.

Na poziomie 110-116 cm, w obrębie warstwy piaszczystego calca, napotkano na 3 symboliczne groby jamowe kolistego i owalnego kształtu, zawierające od jednego do czterech naczyń w zestawieniu: placek gliniany, naczynie jajowate, misa profilowana i czerpak uchaty. Nie stwierdzono żadnych zabytków metalowych oraz przepalonych kości ludzkich. Jamy grobowe zanikały na głębokości 130-140 cm. W sumie odkryto 13 grobów.

Materiały i dokumentacja są przechowywane w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Badania będą kontynuowane.

**Proszkowa, st. 1
gm. Wołów, woj. wrocławskie
AZP 74-26/62**

Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu

Badania prowadziła mgr Joanna Domańska. Finansowane przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków Inspektorat Archeologiczny we Wrocławiu. Cmentarzysko kultury łużyckiej z okresu halsztackiego C.

Stanowisko położone jest na piaszczystym wzniesieniu (piaskownia), w odległości 120 m na północ od kapliczki, po prawej stronie szosy prowadzącej przez wieś. Cmentarzysko niszczone jest eksploatacją piasku i niekontrolowanym wykopywaniem grobów przez

niepowołane osoby. W czasie dwóch sezonów (1993 i 1995) przebadano ok. 5,5 ara, odkrywając 132 groby ciałopalne — popielnicowe czyste, obsypane resztkami stosu, popielnicowe z jamą grobową, popielnicowo-jamowe, jamowe, kenotafie i jeden grób cząstkowy, który zawierał kości czaszki i fragm. kości długich rozmieszczone w dwóch skupiskach. Wyposażenie grobów składało się z ceramiki, w tym malowanej, wyrobów żelaznych — szpil, naszyjników, kółek, noży — i nielicznych ozdób z brązu.

Cmentarzysko dostarczyło najliczniejszego w okresie powojennym zespołu naczyń malowanych — blisko 70, w tym 2 naczynia zoomorficzne, misy z lejkowatym kołnierzem, czerpaki, amforki, miseczki i inne. Unikatową formę malowaną na kolor czarny z czerwonym ornamentem współśrodkowych luków stanowi naczynie zoomorficzne z trzema głowami. Wpływy kultur kręgu halszackiego widoczne są w czerpakach z ornitomorficznymi uchami i naczyniach z plastycznym ornamentem (naśladownictwo naczyń metalowych).

Romatowo, st. 2
gm. Mochowo, woj. płockie
AZP 45-53/26

Wojewódzki Konserwator Zabytków
 w Płocku

Badania prowadzono z ramienia Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Oddział w Płocku we współpracy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Płocku (nadzór merytoryczny). Badaniami wykopaliskowymi w terenie kierował mgr Andrzej Tucholski. Finansowane przez Wojewodę Płockiego — Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Wojewódzkiego. Cmentarzysko ciałopalne, wielokulturowe?/okres halszacki D — wczesny i środkowy okres lateński.

Stanowisko odkryte zostało przypadkowo w trakcie prac polowych przez właściciela pola — M. Waśniewskiego w 1995 r. Położone jest w dolinie niewielkiego, bezimiennego cieką, ok. 300 m od jego lewego brzegu, na rozległym cyplu opadającym łagodnie w kierunku wschodnim, południowo-wschodnim i północno-zachodnim, oraz ok. 400 m na południowy zachód od drogi Kurowo-Sierpc. Badania miały charakter ratowniczy. Stanowisko było systematycznie niszczone już w latach 50. przez eksploatację żwiru, a obecnie przez intensywne prace agrotechniczne. W trakcie dwóch sezonów odsłonięto ok. 800 m² powierzchni, odkrywając 10 znacznie lub całkowicie zniszczonych grobów i kilkanaście skupisk ceramiki, prawdopodobnie stanowiących pozostałości obiektów grobowych. Wszystkie groby odkryte w trakcie badań wykopaliskowych reprezentują pochówki ciałopalne, spośród których wyróżniono: 8 częściowo uszkodzonych grobów kloszowych, bardzo zniszczony grób popielnicowy i zniszczony grób skrzynkowy.

Groby kloszowe występowały przeważnie już w ziemi ornej tuż pod jej powierzchnią — górne części naczyń były silnie uszkodzone przez pług. Otoczenie grobów stanowił żółty piasek i żwir. Nie zanotowano wyraźnych wkopów grobowych. Naczynia znajdowały się bezpośrednio w ziemi. Pośród lepiej zachowanych grobów kloszowych dominującą formą jest grób zawierający popielnicę wypełnioną przepalonymi kośćmi ludzkimi, nakrytą ustawionym do góry dnem kloszem.

Grób popielnicowy był bardzo źle zachowany. Wśród fragm. naczyń można wyróżnić popielnicę i misę służącą jako przykrywka. Grób miał w zachodniej partii wyraźnie zarysowany wkop grobowy wypełniony szarą ziemią, na dnie wkopu pod popielnicą znajdował się płaski kamień.

Grób skrzynkowy był silnie zniszczony (zgnieciony) i prawdopodobnie częściowo ograbiony przez ludzi kopiących żwir. Zbudowany był z dużych, tzw. dartych kamieni i płyt kamiennych, wbitych pionowo w ziemię. Dno grobu wybrukowano kamieniami. W komorze zachowały się tylko 2 naczynia — popielnica nakryta misą i niewielkich rozmiarów kubek.

Groby nie zawierały dodatkowego wyposażenia, np. wyrobów metalowych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w oddziale wojewódzkim Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Płocku.